

Efter diskussionen midt i 1980'erne om Thuleradaren, som af de hjemlige NATO-modstandere blev blæst op til en stor sag, der i Grønland sågar udløste et valg i utide, enedes udenrigsministeren med den daværende landsstyreformand Jonathan Motzfeldt om, at der skulle nedsættes et sikkerhedspolitisk udvalg i Grønlands Landsting, og at udenrigsministeren skulle samarbejde tæt med dette udvalg i sager, der vedrørte Grønland. Et glimrende og meget konkret eksempel på en positiv udvikling af rigsfællesskabet.

Den skygge, som Færøbanksagen siden 1993 har kastet over det dansk-færøske forhold, er dybt ulykkelig, men det er forkert at lade det gå ud over det værdifulde og af mange andre nationer særdeles misundte rigsfællesskab. Rigsfællesskabet er så rodfæstet, at det ikke må ødelægges, fordi en statsminister og en finansminister har vist sig ude af stand til at leve op til deres ansvar.

Rigsfællesskabet skal bedømmes i en langt større sammenhæng. Det er andet og mere end blot økonomi. Det handler om et historisk og kulturelt fællesskab, et historisk og kulturelt fællesskab, som den nuværende regering desværre konsekvent har svigtet og negligeret, siden den kom til i 1993.

Som et led i den løbende dialog startede den daværende statsminister Poul Schlüter med at afholde årlige rigsmøder, så jeg vil gerne påpege, at jeg er af den opfattelse, at statsministeren havde en hukommelsesforskydning, da statsministeren nævnte, at det var statsministeren, der havde startet denne slags rigsmøder.

Det var en god måde at have en løbende dialog på, og de var med til at sikre, at eventuelle problemer blev diskuteret og løst hen ad vejen frem for at gå i hårdknude. Også denne fornuf-tige ordning har statsministeren svigtet; rigsmøderne blev nemlig først genoptaget, da der for alvor var problemer i farvandet, men da var chancen forspildt, for regeringen havde ikke benyttet sig af muligheden for at opbygge et godt og fortroligt forhold til de øvrige dele af rigsfællesskabet.

Statsministeren havde svigtet den løbende kontakt og dialog med katastrofale virkninger for forståelsen for rigsfællesskabet til følge. Hvem husker ikke mediernes dækning af statsministerens pinlige og paniske aflysning kun fem dage før et ellers planlagt møde på Færøerne i 1995? Begrundelsen for aflysningen var af såkaldte sikkerhedsmæssige årsager – jo, det

var pinligt og ikke ligefrem befordrende for det gode samarbejde i rigsfællesskabet.

Knud Erik Kirkegaard (KF):

Tak til statsministeren for en udmærket redegørelse, og jeg kan sige, at vi i Det Konservative Folkeparti er meget på linje med de synspunkter, som statsministeren gjorde rede for.

Vi er i Det Konservative Folkeparti stærke tilhængere af rigsfællesskabet mellem Danmark, Færøerne og Grønland inden for de rammer, som afstikkes af Danmarks Riges Grundlov. Fællesskabet er historisk betinget, det har rødder langt tilbage i historien; der er ikke blot tale om et politisk-økonomisk fællesskab; der er efter vores opfattelse tale om et folkeligt og kulturelt fællesskab til gavn for alle parter i fællesskabet. Den gensidige kulturpåvirkning gennem tiderne har været og er fortsat til alles bedste.

Men i vores begejstring over rigsfællesskabet skal vi jo ikke stikke hinanden blå i øjnene. Naturligvis er fællesskabet ikke uden knaster og problemer; det er fællesskaber i øvrigt sjældent. Der er f.eks. ingen tvivl om, som også statsministeren gjorde opmærksom på, at Thulesagen har belastet forholdet mellem Danmark og Grønland, og det er helt ubestrideligt, at Nyrup-regeringens klodsede håndtering af den færøske bankkrise i foråret 1993 har belastet forholdet mellem Danmark og Færøerne endda helt til bristepunktet.

Når der opstår problemer, er det vigtigt at få problemerne talt ordentligt igennem og talt ordentligt igennem i tide. Må jeg her tillade mig at minde om De Konservatives forslag om oprettelse af et Rigsråd mellem Grønland, Færøerne og Danmark. Rigsrådet var tænkt som et dialogforum mellem regeringer, partier og politikere, hvor man netop kunne styrke samhørigheden og diskutere fællesskabets aktuelle problemer og fremtidige udfordringer på ordentlig vis og i tide.

I Det Konservative Folkeparti tror vi stadig på den idé, men det forudsætter naturligvis, at der er interesse for ideen både i Danmark, i Grønland og på Færøerne.

Inden for rigsfællesskabets rammer vil der altid være diskussion om graden af suveræniteten for Færøerne og Grønland, og den nyligt indgåede aftale mellem regeringen og Færøerne lægger da også op til en grundlæggende diskussion om dette emne.